

A'
TSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI FELSÉG
 ENGEDELMÉVEL.

Nro 38.

Költ Bétsben, Sz. András Havának (Nóvembernek)
 9-dik napján 1798-dik Esztendőben.

A' régi Helvétziának

egy frigyes Kántona vala Felső Rhétzia
 vagy a' Graubündteniek (Grizonok) Res-
 publikája. Ennek törvényes Elöljárói meg-
 akarván tartani Graubündtent a' maga ere-
 deti valóságabann; védelmet kértek a' Ts.
 K. Felségtől; mint ősi Szövetségestársok-
 tól a' Fr. ák ellen. Nyertek is meg-nyúg-
 tató biztatást: de minthogy közelíteni lát-
 tak magokhoz a' veszedelemet: ez okon
 R r

a' Ts. K. bíztatás' telyesítése végett egy szép kérő Levelet útasítottak Oct. 17 - dikénn, Ts. Kir. Feldmarschalllieutenant Bellegarde Grófhoz, és minthogy Oct. 19 - dikénn valósággal meg - támadtattak a' Fr. ák által: leg-ottan Ts. K. Generális B. Auffenberg bé ment egy Seregosztállyal Graubündenbe, ki - hirdettetvénn a' Lakosoknak, hogy ötet úgy nézzék, mint védelmező Barátot.

Nagy Britanniai Tudósítások.

Londonból Oct. 21 - dikénn: — „A' Breszti Frantzia Hajósseregosztályból, egy 34 ágyús szép új lineai hajót, és négy Fre-gátot nyert el Ánglus Kapitány Warren.“

A' Nelson által nyert Fr. lineai hajók között 3, minthogy igen öfzsze volt lövöldözve: a' Gibráltár felé való szállítás közben el sűjedt.

Olasz Országi Tudósítások.

Pedemontziumi Birtokaiból a' Szárdinai Királynak: Néhai 16 - dik Lajos 2 - dik Testvér Ottse' Felesége, született Szárdinai, Királyi Hertzegai fzfzony, oda hagyta Turint Oct. 3 - dikánn, 's Kurlándiának Fővárosába Mittauba szándékozott utazni Bétsenn által.

(Maga Gróf Artoa, Skótzíának Fővárosában Edimburgban tartózkodik' mind ez ideig: a' testvér Bátyja pedig Gróf Provánz

(18-dik Lajos) kinek a' Fclesége, testvér Gróf Artoánéval. Mittaubann.) — A' Turini Fr. Követségben Guingene Polgárt Aymar Polgár váltotta fel Oct. 12-dikénn, mely napon Ez, bé-köszöntő; amaz pedig bútsúzó audientziánn volt a' Királynál. — A' Turini Kisvárból (Citadellából) Tortonába költöztette az előbbeni Fr. Katonái Őrizetet Gen. Sauret: de ezen Garnizon helyébe, ismét más Fr. Félbrigáda állott bé a' Turini Citadellába. Alessándriából Turinba szállította által a' Főquartélyát Fr. Vezér Menard. Alessándriábann is vagyon azonbann egy Fr. Osztály - Generális, Lapoype nevezetű.

Genuai Respublika: Ezen Közönséges Társaság' Lakosinak nagyobb részét, úgy fel-gerjelztették a' Fr. ák, a' és Fr. módj újítások ellen, a' só-taksárol 's a' Klastromok' el törléséről hozott és ki hirdetődött Törvények, hogy tsupánn a' Policzáj' szoross vígyázása tartóztatta vízfíza, az erőszak' ki-ütődését. — Genua Városának S. Pietro d' Arena tengermeljéki Külső Városához, sok munitzióval rakott hajók érkeznek Tulon alól. Érkezetnek lassann lassann, újjonnan szedett Fr. Katonák is.

Római Respublika: Nem Párisba, a' mint futamodott vala eleinten a' híre; hanem Ankonába mentek el innét a' Franzia Kommiszfzáriusok közzül Düport Pol-

gár; és a' Római Konzulság' Szekretáriusa Bassal: hogy vizsgálatot tartsanak, a' már ott, t. i. Ánkonábann, több ízben történt rendeletlenségekről, mely vizsgálatnak az a' következése lett: hogy minnekutánna Octóber' 19. dikénn el' úthagtak volna Ánkonából Düport és Bassal: nagy változás esett a' Városi Magistrátusbann is, az Ofztályi Kormányfőszéknek pedig minden Tagjai el' bősátoztak, 's új Személyekkel váltóztak fel. — A' Nápolyi Udvarnál eddig vót Ágensse a' Frantzia Respublikának, Polgár Lachaise, Nápolyból ide érkezett Oct. 19. dikénn.

Nápoly: Ts. K. Generális Mack, minnekutánna a' Királlyal és a' Ministerekkel több ízben tartott volna Konferentziát: el' ment a' határszélekre, a' Katonai Seregek' meg-vizsgálására. — Anglus Admirális Nelson, a' maga hajójann sokszor tartott már öröm-innepléseket, mellyekenn a' Királyi Udvar is meg-jelent. — Ezen Tengeri Hérós' érdemeit, mely nagy betsbenn tartja a' Király, 's az egész Közönség: nyilvánóságos jeleit gyakran tapasztaltatja Nelsonnal. — A' mely Beszédet Fr. Követ, Polgár Lacombe St. Michel, béközfönő audientziája' alkalmatosságával tartott a' Királlyal: ki-nyomtatott a' Nápolyi Újságban. Reménységét nyilatkoztatta Lacombe, a' Fr. Respublikának, a' Nápolyi

Udvarral továbbra is fenn tartható Békessege eránt.

Török Birodalmi Tudósítások.

Konstántzinápolyból Oct. 18-dikánn: — „Bonaparte' szállító-hajóinak az Alexandriai Kikötőhelybenn az Anglusok által lett el égettetéséről, valósággal vett a' Porta Tudósítást, melyet ki is hirdettetett: de mái napig nem bizonyosodott még meg ezen Tudósítás. “

„A' Frantzia Foglyok, mind a' Hét-tornyos épületbenn, mind a' Fr. Követség' palotájábann naponként szaporodnak, 's szoross őrizet alatt vagynak. “

„A' Kapudan Basa, jóllehet szerenstétlen vólt is Vidinnél: nehezenn veszté el mindazáltal a' hivatalját. Az újj Nagy-Vezér' portékáinak nagy része el érkezett már ide. Maga is itt lesz rövid időnn. “

„Widin elől haza kezdett takarodni a' Török Császári Sereg, úgymint a' melynek nem szokása, téleln által hadakozni; 's úgy látszik, hogy a' pártos Passman Oglu ellen intézendő további hadi munkálódások el halasztódnak. “

Spanyol-Országai Tudósítások.

A' Kádixi Kikötőhelyet, igen szorossann tartja mind ez ideig bé-kerítve Anglus Admirális Lord S. Vincent.

A' miólta Hertzeg de la Paz nints többé egygyesülésbenn az Udvarral: úgy látszik, hogy Gróf Cabarrusnak sints bé-folyása a' közönséges dolgokra.

Hogy az újj Minister Saavedra, megtarthassa a' Ministerséget: nem vólt reménység eránta Oct. 8 dikánn: mert még akkor is mindég betegeskedett. Hihető, hogy a' mostani Helytartója lesz helyébe valóságos Ministerré. Azonközben két nevezetes változások estek már, t. i. A' Királyné eddig való Gyóntatója *Musquiz* Úr helyébe, Kánonok Espingra Úr neveződött; a' Káztíliai Tanáts' Elölülője Gróf d' Expelleta' helyébe pedig Don Gregorio de la Cuesta, annál véletlenebbül; mivel Gróf d' Expelleta, éppen akkor emelkedett vala az említett Prezidensségre, midőnn Saavedra és Jevellanos Urak bé-léptek a' Ministériomba. Cuesta Úr, a' Fr. ákkal folytatott had' eleinn Oberster vólt; hanem a' Bekességtől fogva, Generállieutenánttá lett.

Frantzia Országi Tudósítások.

Az Octób. 19-dik, 20-dik, 's 22-dik napjainn költ Redaktőrbenn, mind közönségesekké tevődtek már Generális Bonapertének és Berthiernek Tudósításaik, mellyeket az Egyiptomból érkezett Kurír vitt magával Párisba, minden Hirdetmé-

nyekkel, parantsolatokkal, és rendelkezésekkel egyetemben, mellyeket Bonaparte adogatott ki. Generális Bonaparte a' maga első Tudósítását Alexandriából Július' 6-dikán küldötte, a' 2-dikat Cairóból Július' 24-dikénn, a' 3-dikat is hasonlóképpen Cairóból Aug. 19-dikénn. Generális Bonaparte a' maga utóbbi írása szerént, Seregének egy részével Aug. 5-dik napján Síría felé indúlt, hogy Bég Ibraimot, ki magát Belbeis felé vonta, üzőbe vehesse. Az említett Bég magát, mind inkább inkább hátra húzta, és a' Frantziák egészfz Salchichig, Égyiptomnak Síría felől lévő leg utolsó Helyéig (a' hol már édes víz találtatik) üzték őtet, 's ott is még két ágyút és 50 terhelt tevéket vettek el tőle.

„Én (így ír továbbá Bonaparte) a' Generális Reynier Seregofztályját, 's Indzsiner Tiszteket hagytam Salchichbann, hogy ott készítsenek egy Erősséget; magam pedig Aug. 13-dikán Cairóba vízfzra indúltam. Még két mértföldnél meszszebb nem járam Salchichtól, mikor a' Generális Kléber' Adjutánsa hozzám érkezett, és az Abukirnál Augustus' 1-ső napján történt ütközet hírét meg-hozta. Az egymással való levelezés, igen sok akadályokkal van egybe kötve, úgy hogy míg csak ezen Hírhozó hozzám juthatott is: 11 napok kívántattak reá. Mikor én Júl, 6-dik nap-

jánn, Alexandriától el indúltam, azt írtam Admirális Brüyesnek, hogy 24 óra alatt az Alexandriai Kikötőhelybe mennyen bé, és ha az ő Hajósserege oda bé nem férkezhethne, minden ágyúkat, és a' szárazonn lévő Katonák minden szükséges eszközeit a' hajóból szállíttsa ki, és Korfu felé induljon. Az Admirális nem tartotta lehetőnek, olyan állapotbann, melybenn ő akkor vólt, hogy a' hajóból holmit ki lehessenn szállítani, minthogy ő, az Alexandriai Kikötőhely előtt is kösziklakkal bajlódott, és sok vasmatskáit elvesztette. Abukirhoz ment hát az Admirális, és ott hánytá ki vasmatskáit, ott találván alkalmas helyet a' végre. Én mindjárt Indzsinér és Pattantyús Tízteket küldöttem el, kik mindnyájann meg-egyegeztek benne, hogy az Admirálisnak semmi védelme nem lehet a' száraz felől, és ha az Ánglus Hajóssereg azon két vagy 3 nap alatt meg-jelenik, míg ő Abukirnál kénytelenítetnék maradni, hogy a' mi ágyú-készületeinket a' szárazra ki-rakathassa, és a' Kikötőhely' nyitját ki-találhassa: kénytelen lenne a' vasmatskák' köteleit el vágadni: minekokáért el múlhatatlanúl szükséges, hogy onnét minél elébb el mennyen. Én hát tökéletesenn meg-győződ-vén a' felől, hogy a' mi Hajósseregünk, vagy az Alexandriai Kikötőhelybe bé-me-

gyen, vagy pedig Corfu felé veszi útját: úgy mozdultam tovább Alexándriából.

Július' 24-dik napjáig se' Rosettából, se' Alexándriából semmi hírt nem vettem. A' sivatag vidékekről öfzfze - tsoportozott Arabsok szüntelen bizsegtek Táborunk - körül. Júl. 24-dikénn, győzedelmünk híre, és különbkülönbféle rendeléseink által ismét utat nyitottunk magunknak, a' mikor ofztán több ízbeli Leveleit vettem az Admirálisnak, és nagy álmélkodással olvas-
tam azokból, hogy még is Abukírnál van. Én hát egyfzeribe írtam, 's értésére ad-
tam, hogy egy órát se' késsen, hanem az Alexándriai Kikötőhelybe vegye be magát, vagy Korfu felé induljon haladék nélkül. Júl. 20-dikánn azt írta vólt hozzám, hogy sok Anglus hajók mentek felé, hogy fekvéssét ki tanulhassák, és hogy ő már magát hadi rendbe veszi, 's Abukir Szigete' védelmé-
hez támaszkodvánn, várja az ellenséget. Ez a' különös maga meg-határozása az Admi-
rálisnak, nem kis szeget ütött az én fejem-
be; hanem már akkor késő vólt tanátsol-
ni: mivel én az ő Júl. 20-dikánn írt Le-
velét, Júl. 30-dikánn vehettem. Én
még is tsak az Adjutánsomat Julient tsak
ugyan el küldöttem, meg-parantsolvánn
néki; hogy addig el ne jöjjön, míg azt nem
látja, hogy a' mi Hajósseregünk már el in-
dult Abukirtól; hanem Julien Júl. 30-di-

kánn indúlt el, következésképpenn nem érkezhetett oda annak idejében. Júl. 26-dikán írt nékem az Admirális újjonnan, hogy az Anglusok ismét el távoztanak, kétség kívül az eleség szűk volta miatt. Júl. 29 dikénn tudtomra adta: hogy ő is valahára megértette, a' mi Cairóba lett győzedelmes bé-menetelünket, és hogy már az Alexándriai Kikötőhely' nyitját ki találta. Még abbann a' szempillantatbann is, midönn az Anglus Hajóssereget észre vette: el küldött egy Tisztet hozzám azon hírrel, és a' maga részéről tett rendelkezéseinek előadásával; hanem ez a' Tiszt az útbann meg halt. Úgy gondolom, hogy az Admirális, bizonyos akart lenni Korfu felé lejendő el indulása előtt a' felől, hogy az Alexándriai Kikötőhelybe bé lehet e' menni, és hogy a' szárazonn lévő Sereg, melyről már régtől fogva semmi hírt nem vett, valyon nem oly állapotbann van e', hogy kénteleníttessenn magát vízfsza vonni. Ha ő ezen szomorú esetbenn hibázott: el törölte a' maga hibáját ditső halála által. A' Fátum, mint más sok, úgy ezen környűl állásokbann is meg akarta mutatni, hogy ha a' szárazonn minket tett hatalmassabbakká: a' tengerenn való uralkodás engedte a' mi vetélkedőnknek's a't.

Pénz dolgából, mely nagy szükséget lásson a' Fr. közönséges Kassa: bizony-

szágot tett erről maga a' Direktórium, Oct. 14-dikénn is, mely naponn a' Törvényhozó Ifjabbik Tanátsnak különös Írásábann panaszolta: hogy leg-nagyobb része a' Tisztviselőknek, fél esztendőről, sőt némely része, egész esztendőről se' kapott semmi fizetést, úgy hogy tsupánn a' Békéltető Bíráknak négy millió líverrel; más Bíráknak 1,400,000-rel adós a' Respublika.

Mivel azonbann a' Direktórium meg nem szűnik még most is soha, a' Békeség' reménylése mellett, a' hadra való készségét is nyilatkoztatni, 's Követei által is mind Nápolybann mind Rastadtbann nyilatkoztatni: ez okonn egy Párisi Újság, hofszasann meg-mulogatta Octób. 22-dikénn, hogy ha minden nagy Hatalmasságok egygyesülnek Fr. Ország ellen, és hadra kél a' dolog: nem folytathatja ezt Fr. Ország különbenn, ha tsak Bonaparte, Párisba nem küldi Egyiptomból a' Beyk és Mamelukok' kintsét.

A' kétféle ezer új Katonáknak öfzfeszedeése, nem tsak a' tulajdonképpen való Frantzia földönn okozott nagy békételenséget: hanem a' néhai Belgiombann is, úgy annyira, hogy ennek Waes nevezetű Distriktusábann, a' hol kezdődött vólt hajdann a' Brabántziai Revolútzió, Oct. 20-dikánn ezer Lakosok fegyveressenn és ágyúkkal szállottak szembe Fr. Generális

Beguinottal, a' ki több rendbéli viadalokban 300 at le-öldösött közzülök, egy részt el fogott, a' többeket pedig el szélesztette. Az el fogattak, Katonai Kommisszióknak adódtak által.

(A' leg-újabb Tudósítások szerént, nevedik az Insurgensek' ereje.)

Generális Joubert el indult vala már Párisból az Olasz Országi Sereg' vezérlésére: Jourdan is el küldötte Moguntziába a' bagázsiáját.

Magyar Ország.

Sűmeghről Oct. 20-dikánn: — „Az Oskolák' izáma Keszthelyen, Nemzeti Oskolával fog szaporodni. Minden Szentek napján: mely Oskola most mindjárt eleint 3 Classisokból fog állani oly formánn, hogy a' 2-dik Classis' Tanítója, a' rendes letzkékenn kívül, Muzsikára; a' 3-dik Classis' Tanítója pedig Rajzolásra is fogja tanítani az Ifjakat. A' jövő eszt. ben 4-dik Classis is lesz. Ezen hasznos Oskolának fel-állíttatásábann kiváltképpen való eszköz vala, a' Nemesi - Convictusnak, és a' Gazdaság-Oskolájának eléggé meg nem dítsérhető Fundálója M. Gróf Tolnai Festetics György Ő Nga, ki is az Ország' virágoztatására fáradhatatlanul törekedő szíves buzgóságából, e' nemes czélnak végre hajtására 400 forintokat ajánlott esztendőnként, Mind Szent Havának 19-dik nap-

jánn, a' Pétsi Kerületbéli Nemzeti-Oskolák' E. Inpektorának Iváncái Vitéz Imre Úrnak jelenlétébenn, és a' szükséges épületeknek el készíttetésénn kívül, 18 ôl fát is ígért. Ezen Hazafiság' remekjének, a' Keszthelyi Nemések, 's Polgárok, sôt még a' Zsidók is, tehetségjek szerént való Követôivé lettek."

„A' feljebb említett Nemesi-Convictusba, Gál József és Osterhueber Imre Nemes Ifjak vagynak most fel-véve, tisztelett Meczénásunk által; kiknek különös Gondviselôjök a' Királyi Gimnázium E. Direktora Für Márton Úr."

Kalotsáról:

Epigramma

In Victorem die 3tia Augusti v. a Navalem
Ducem Horatium Nelson.

Fulminat in Phaëtonta novum, dum Jupiter Anglus,
Consimile imperium cum Jove Nelson habet,
Nostro praeveniens Orientem dum crema Orbe,
Ocijus imperium prae Styge Nelson habet,
Occiduum medias illum dum mergit in Undas,
Neptuno imperium par prope Nelson habet;
Prae solo Aeolio vacuos exercita ventos
Rege, mari imperium Gallia majus habet
Fecit Joseph Baro Bernákovits
Aeppalis Caeremoniarus.

Béts.

Újj Teátromi Játék-darabbal gyönyörködtette ismét *Kotzebue* Úr a' Bétsi Publikumot: *Der Lohn der Wahrheit* (Az Igazmondás' jutalma) a' tzimje ezen Darabnak. Nagy kedvességet talált ez is. A' mulat-

tató találmányokból ki-fogyhatatlan Kotzebue, hasonlítja ezen Darabbann a' Morálistákat, az Útmutató-oszlopokhoz, melyek meg-mutatják ugyan a' jó utakat: de magok tovább is mindég csak egy helybenn maradnak. — Negyed napja játszották legelőször ezenn Darabot, az úgy nevezett Nemzeti Teátrombann, a' hol jelen voltak akkor Császárs és Császárné Ő Felségek is.

Frantzia Országí Anekdotum.

Az Eure (Ebura) folyó vizéről nevezetett Közönségestársaságosztálynak (Departmánna) Equemonville nevű Helységéből, ki indul éjtszaka egy Nemzeti-gárdabéli Ifjú Kapitány, Legrand, Haramiavadászatra. Egykor veszi észre, hogy valaki lovagol feléje. Kiált tehát 3 szor, Ki vagy? de semmi feleletet nem vett: Már akkor Haramiának vélte lenni a' feléje lovaglott Személyt: kiáltott tehát még egyszer: Felelj — úgymond — mert ha nem felelsz, mindjárt agyonn löllek. A' Lovas ki terjeszti karjait, hogy meg ölelje Legrandot. De ez oly képzelődéssel lévén, hogy talán pisztolyt fogott reá, meg akarván Azt előzni, reá lő, 's úgy találja, hogy Az leg ottan le-fordúlt a' lováról, 's szörnyű halált halt. Oda mennén a' holt testhez Legrand, látja el rémulve, hogy Barátját ölte meg. Mindjárt maga

bé-jelentette magát a' Belső bátorságra ügyelő Tisztviselőnél. Törvényszék' eleibe idéztetvén, oly szententziát kapott, hogy vassbann fog raboskodni hűsz esztendeig: de a' felsőbb Törvényszék eleibe terjesztetvén ezenn szententzia, helytelennek találódott, 's Légránd ártatlannak ítéltetett.

Égyiptomi Anekdotalumok.

Magok a' Pári'si Levelek is írják: hogy midőnn a' Fr. Katonaság éppen takaródott volna már bé Alexandria Városába: egy nagy kígyó igyekezett ki bújni a' Pompéjus' Oszlopa alól: de vastagsága miatt meg szorúlt, úgy hogy se' visszafiz nem vonhatta magát, se' előre nem nyomúlhatott, hanem meg-döglött, melyet a' nap' sugárinak különös hévsége azonnal meg-száraztott (Mumiává változtatott). Látására ezenn Mumiának, főrrott a' Fr. Katonaság, 's az Egyiptomiak meg-bagyták azonn helyben, mint oly tsuda történetet, melynek az ő képzelődéssek szerént, valami jövendőt kell jelenteni előre.

Alsó Egyiptombann a' Mamelukok, felette nagy számúnak képzelték a' Frantziák' seregét, mint meg-terfzik a' következő történetből. Egy Mameluktól, ki a' Fr. ákkal való viadalból futott el, tudakozódott egy fő rendű Lakos: Mintegy hány főből állhatna a' Fr. Sereg? A' Mameluk, le-hajlott a' föld felé, fel-markolt

a' homokból, 's el hintvénn azt a' levegő-
égbe, monda a' Fő-Embernek: *Számlálja
meg az Uram.*

Elegyes Tudósítások.

A' Rastadti Fr. Követség, felelt Oct.
28. dikánn a' Német Deputatziónak, két
rendbéli Írásokbnnn, mellyekben tsak a'
maga előbbeni ki nyilatkoztatásait újjítot-
ta meg.

A' Cisalpina Respublika Kormányfő-
kébenn, Minisztériomábann és Törvény-
hozó - Tanáttsábann, ismét nagy változást
tett Octob. 21. dik éjtszakájánn Fr. Vezér
Brunc. A' Fr. Direktórium, pénzt, Ka-
tonát, 's engedelmességet kíván a' Cisalp.
Direktóriumtól.

Tudósítás.

Ketskeméth Várossának Ser-Háza, e' fö-
lyó 1789 - dik Elztendei Nővember Hónapnak
25 - dik napján, ugyan ott esendő Katalin Vá-
sár alkalmatosságával; Arendába leendő ki-
adás végett, licitáltatni fog; melly Serházbann
találtatik, a' Serfőző és Cselédjei számára
négy szoba; egy konyha, egy kamara avagy
Speiz két jó pintze hozzá tartozandó ser hor-
dókkal, két csiráztható, egy rézből készítettett
szárító, Gabona - tartásra készítettett és két
Ofztályban lévő padlás, mellyen sok ezer
mérő zab, és gabona meg fér, pálinka ház
három kazánnyal, két Istálló, egy szin és
egy jég - verem, ismét egy száraz malom, hoz-
zá ragasztott egy szoba, és Konyhával. Az
arendás elztendők pedig kezdődnek 1799 - dik
elztendei Sz. György napkor.